

BIJBEL SEMINAR

JOODSE JAARKALENDER

	Naam	onze maanden	bijzonderh.	feesten
1.	Nisan (Abib)	mrt.-apr.	spaderegen	14-21 paasfeest
2.	Ijjar (Ziv.)	apr.-mei	graanoogst	feest ongehevelde broden
3.	Sivan	mei-juni		pinksterfeest
4.	Tammoez	juni-juli	Rijst-vijgen olijven-dadel oogst	
5.	Ab	juli-aug.		
6.	Elih (Ethan)	aug.-sept.	Nazomer wijnoogst	nieuwjaar Rosh Hashana
7.	Tisjri	sept.-okt.		grote verzoendag iom kippoer loofh. feest
8.	Marches var	okt.-nov.	zaaitijd vroegere regen	feest v. vernieuwing v.d. tempel (25 dec.)
9.	Kislev	nov.-dec.		chanoekah
10.	Tebet	dec.-jan.	winter	
11.	Sjebet	jan.-febr.	nawinter spaderegen	poerimfeest
12.	Adar	febr.-mrt.		
13.	Ve-adar			

12 maanden die gelijk liepen met de volle maan. Daar maanjaar slechts 354 dagen telt met 12x volle maan, kwam men na een aantal jaren, dagen tekort. Dan werd een extra maan ingevoegd de 13e maand. Ve-adar betekent - de tweede adar.

Het kerkelijke jaar begon met nisan en het burgerlijke met Tisjri.

JOODSE FEESTEN

Een Joods geleerde heeft de Sabbath wel eens Israels geschenk aan de mensheid genoemd. Sabbath was meer dan een rustdag. Geen enkele dag van de week had een naam. Alleen maar nummers - de eerste en tweede dag van de week. Alleen de zevende draagt een naam, de Sabbath.

De vrijdag was al half aan de Heer gewijd. De maaltijden moesten klaar zijn. Alleen de vrijdagavondmaaltijd was iets bijzonders.

Speciaal brood - de challes (challa is in het hebreuws - brood). Stukje ervan wordt verbrand.

Daarna licht ontstoken door de vrouw en is het Sabbath. Ze zegt dan:

*Geloofd zijt gij eeuwige onze God
Koning der wereld, die ons
heilige opdrachten gaf en daaronder
ook de opdracht om het Sabbath licht
te ontsteken.*

Dan gebed voor het gezin in de Sabbatsbede. Dan handen voor gelaat gespreid. Aan hoofd van de tafel plaats van de heer van het huis. Wijn voor het uitspreken van de wijdingsdrank. (Kidoesj en daarnaast de challes). Kleedjes erover. Vader zegt de Kidoesj. De lofzegging. Hij herinnert aan de twee hoofdmomenten uit Israels historie -Schepping en uittocht.

Dag van bezinning. De sfeer van de strijd om het bestaan en de zorg om het dagelijks brood te vermijden.

Serie verbodsbepalingen in Misjna (39 hoofdsorten van verboden werkzaamheden). Zaterdagavond zonsondergang werd deze gesloten.

Vader neemt de beker wijn en spreekt in vertrouwen op Gods hulp.

De beker van hulp, hef ik op en de naam van de Eeuwige roep ik aan. Zoals er eens vreugde en blijdschap voor de Joden was zo zal het ook voor ons zijn.

De feesten.

Oorspronkelijk pelgrimsfeesten.

Sjalosj Regaliem (regaliem - voeten).

Men begaf zich naar de tempel, als regel te voet Deut. 16:16. Daar de drie pelgrimfeesten:

1. Feest van de bevrijding uit Egypte
2. Feest van de openbaring der 10 geboden
3. Feest der hutten in de woestijn.

Pesach paseñ (Pesach-herinnering aan de uittocht; voorbijgaan).

Winter voorbij de lente op komst ook feest der ongezuurde broden. Alles wat gedesemd is uit huis weg; algehele schoonmaak van het huis. De eerste avond is Seder-avond. Geen gameets meer in huis (gezuurde stof).

1. De matsot = matzes op tafel
2. Op tafel geroosterd beentje
3. Kruiden (mierikwater, radijs peterselie en mengsel chasarosit genoemd) en de matzos.

Oorspronkelijk was het centrum van de eredienst, offer van het Pesachlam.

Herinnerde aan het lam wier bloed aan de deurposten gesmeerd werd.

Na verwoesting van de tempel geen lam meer, maar de klemtoon op de matzes.

Men moest Pesachlam persoonlijk in Jeruzalem offeren. Daar de stad niet alle pelgrims kon bevatten, bivakkeerden de gasten in de open lucht.

Nadat het dier geofferd en geslacht was werd het naar huis meegenomen en daar geroosterd. 's Avonds at men het Pesachlam en onder de maaltijd verhaalde men van de uittocht.

HEDEN. Familiefeest. Sederavond grote maaltijd. De Hagadah wordt gezegd.

In oude gebedenboeken te vinden.

Beker wijn en stoel voor Eliah.

Want het is een escha-tologisch feest. Talmoed zegt:

Eens zal de uittocht uit Egypte niet meer worden vermeld, wanneer de tweede verlossing de grote en de laatste een feit zal zijn.

Daarom ook de uitspraak op Sederavond:

"Volgend jaar in Jeruzalem."

Daarom de Elia-verwachting. Elia zal vooruitgaan aan de komst van de Messias. Het feest voor de voorlichting; ~~de~~ kinderen zingen:

Waarom is deze nacht anders dan alle andere nachten?

Waarom eten we deze nacht ongezuurd brood?

Waarom eten we bittere kruiden vannacht?

Waarom dopen we vannacht 2x onze kruiden in zout?

Waarom liggen we vannacht allemaal aan?

Pinksterfeest Sjavoë - of Feest der weken.

Soort oogstfeest. Eerstelingen gebracht (2 broden en tarwe) in de tempel. Ook wel Chak Habikoerim genoemd (feest van de eerste vruchten). Woning met bloemen versierd; vruchten rondgebracht.

Nieuwjaar Rosj Hasjanah.

Week van te voren was gebedsweek.

Ook dag van het gericht, dag der herinnering en dag van het blazen van de bazuin genoemd.

Synagogen voller dan anders. Dag van inkeer.

Rosh hersjanah brief van de kinderen (Waarin fouten van afgelopen jaar en goede plannen voor het komende). Vaak gaat men in een wit doodskleed in de synagogen voor. Dan wordt daar de sjofar geblazen. Hoorn van een dier. (ramshoorn tegenwoordig ook antilope).

Sjofar vroeger ook bij aankondiging van de nieuwe maan, feesten, vastendagen en bij het aanbreken van het vrijlatings of jubeljaar. Ook werd het volk ermee ten strijde geroepen of rampen aangekondigd.

Grote Verzoendag Jom-Kipoer (of. Jom-Hakipoerim).

Op Rosj Hasjanah beginnen 10 dagen van inkeer. Voorbereiding op de dag van inkeer. Herstel van fouten gemaakt bij de omgang van mensen. Grote verzoendag brengt herstel van de relatie tussen God en mens. De verbroken relatie tussen mensen moet door de mens hersteld worden.

Jom-Kipoer is er vastendag. Dag van wijding.

Gaat de ark in de synagoge open en een van de mooiste gezangen wordt dan gezongen. Kol Nidré.

Psalm 130. Werd ook door Hoge Priester gezongen. Dag der verzoening (Kaparrah). De verbroken verscheurde eenheid hersteld. Het hoofdgebed heet "de bekentenis der tekortkomingen."

Aangevuld met gebeden om vergiffenis. Tijdens dienst in synagoge werd het gebed van de Hoge Priester voorgezongen voor de gazzan. Bij het noemen van de naam knielde de gemeente.

Dienst eindigt met het Sjema Israel.

*Hoor Israel, de eeuwige is onze God,
de Eeuwige is er."*

Dan klinkt nog de sjofar en het feest is voorbij.

Loofhuttenfeest Sochet.

Hut gebouwd. soekah.

Lev. 23:42 OT. 140. Zeven dagen in hutten wonen opdat uw latere generaties zullen weten dat ik de kinderen van Israel in hutten heb doen wonen toen ik hen voerde uit Egypte.

Dank voor de oogst en bede om regen voor komende maand.

Met vruchten maakte men omgang om altaar in de tempel door het gehele volk. Nu rondom de Bima, eindigt het feest.

Feest van de vernieuwing van de tempel Chanoekah.

Weinig feest in de winter. Toch behoefte aan lichtenfeest. Herdenking van de inwijding van de tempel door Judas Makkabaias in 164 v.o.j.

Feest is symbool van verzet tegen assimilatatie. Hun tradities trouw blijven

onder druk van cultuurvermenging.

Chanoekah kandelaar centraal. (8-~~er~~ mige, eerste avond een licht, volgende avond twee, de derde avond 3 enz.) Daarom 8 lichten met een 9e om ze aan te steken. (de negende heet sjamasj-bediende).

Gezellige avond. Mocht niet werken zolang het licht brandde. Spelletjes en zingen. Huiselijk feest. Men geeft elkaar geschenken.

Poeriemfeest Iotenfeest (Ester Poeriem=Lot.)

Geschiedenis van Ahasverus koning der Perzen, Haman, Mordegai en Ester. Men leest de rol van Ester.

Soort carnaval geworden.

Lentefeest.

In Israel heet het Al Sojada (tot men niet meer weet). Een term ontleend aan de uitspraak, dat men op Poeriem moet drinken, tot men het verschil niet meer weet tussen "vervloekt zij Haman en gezegend zij Mordechai".

Algemeen.

Drie symbolen

1. Tallit gebedsmantel of sjaal
2. Tefillien - gebedsriem
3. Mezoegah - kokertje aan de deurpost herinneringen aan Gods woord en opdracht.

Tallit: met de Tsitsit.

God zei tot Mozes: "Spreek tot het volk dat zij zich tsitsit draden ter herinnering maken aan de hoeken van hun kleren." (Num. 15:37-40 OT.168). Tsits = bloem. Om altijd te dragen. Ook de Tallit-katan-kleine mantel onder kleding; draden onder kleren uit.

Tefillien.

Orthodoxe joden droegen het behalve op Sabbat en feestdagen bij ochtend gebed. (Tafillah gebed).

Hulsjes zijn perkamenten blokjes; zwart gelakt, daarin kleine rolletjes perkament waarop vers uit de Torah. (Ex. 13:1-10, Ex. 13: 11-16, Deut. 6:4-9 en Deut. 11:13-21).

Mezoegah. (deurpost).

Kokertje met perkament rolletje. Aan de buitenkant (shaddaj.) almachtige. Het perkament rolletje bevat twee van de Torah fragmenten uit de Tefillien. Deut. 6:4-10 en Deut. 11:13-20.
